

Anne Olunca Ne Anladık? - 2

...Psikolog Doğan Cüceloğlu'na göre, kadın toplumda, iş hayatında, hatta aile içinde yalnızca kadınlığı ve dişiliğiyle var olmasının engellenmesi nedeniyle, gözde olabileceği tek sıfat olarak anneliğe odaklanıyor ve enerjisinin büyük bir kısmını bu alana yönlendiriyor. Bu durumu başta eşi olmak üzere, evlatları da desteklediğinde, anneliği kendi kimlik inşasına bir tuğla yapmak yerine, varlığını anneliğe adayan bir kadın nesli ortaya çıkıyor. Cüceloğlu'na göre bir ailede sosyal rollere dayalı bir ilişki baskınsa, yani salt kadın ya da erkek olarak var olma zemini yoksa, o ailenin gerçek anlamda mutluluğu yakalayabilmesi zorlaşıyor. Çünkü bu türlü ailelerde eşler, yalnızca özel hayatlarında birbirlerini kadın ve erkek olarak görürken, sorumluluklar söz konusu olduğunda anne ve çocuk ilişkisine bürünerek bir yanılısama içine giriyor.

Annelik Sarmalı

Öncelikle kadın ve erkek olarak bir ilişki inşa edilmeli, ardından karı kocalık ve anne babalık rolleri devreye girmeli. Dr. Gülcan Özer'e göre eğer anne kadın, kadına; müdahaleyi sevmek zanneden erkek çocuğu da erkeğe dönüşmezse, evliliklerde sıkıntı çok olur. Aksi takdirde, kadın, herkese annelik yapmaya çalışırken aşırı yorulur ve sorumluluklarıyla doğru orantılı olarak beklentilerini artırır. Bu beklentiler karşılanmadığında, "saçını süpürge ettiği" hâlde yaptığı işlerin görülmediğini düşünür, etrafındakileri nankörlükle suçlar ve kendini anlaşılmamış hisseder. Ardından hayal kırıklığı ve değersizlik duygusu ortaya çıkar. Yaşadıklarına öfke duyar ve kendisini anlamayanları suçlar. Bu öfkeyi bazen orantısız bir şekilde dışa vurur, bazen de içine atar. Her iki durumda da hem kendisi zarar görür hem de başkalarına zarar verir. Sonuç olarak, eşi tarafından yalnızca "çocuklarının annesi" olarak görülmeye başlanır ve bir kadın olarak beğenilmediğini hisseder. Bu durum, bir kadın için yetersizlik ve değersizlik duygularının kapısını aralar.

(devamı haftaya)

Kadın Sadece Anne Olursa Ne Olur?

“O zaman sadece çocuklarıma annelik yapayım.” diyerek, maddi destek dışında çocuklarının her şeyinden sorumlu devlet bakanı olduğunu düşünen dişi kuş, erkeği yaptığı yuvadan dışlamak ister. Ancak Psikolog Tülay Kök’e göre karşımızdaki kişinin sorumsuz ya da az sorumlu olmasında bizim de payımız var. Çünkü işlerin istediğimiz gibi olmasının bedeli, her şeyi kendimizin yapmasıdır. Eğer her şeyi düşünmekten yorulduysak, güvenmeyi, bırakmayı ve evdekiler bize göre hatalı işler yapıyorlarsa buna katlanmayı öğrenmemiz gerekir. Zira büyük güç, büyük sorumluluk getirir. “Sorumluluğu kocam alsın ama işleri benim istediğim şekilde yapsın dediğimizde, imkânsızı istemiş oluruz.” diyen Kök, karşımızdakine fırsat vermezsek ve o da bu fırsatı isteyip değerlendirmese, “Her şeyi ben yapıyorum, erkeğe ne gerek var?” diye düşünerek mutsuz olduğumuzu düşünüyor. Hatta ona göre bu duruma tahammül edemediğimiz için ilişkimize son vermek bile isteyebiliriz.

Eril ve Dişil Denge

Sorumluluklardan kastımız, yalnızca ev işlerinin paylaşılması değil elbette. Asıl mesele, anne ve babanın eşit bir biçimde çocuklardan sorumlu devlet bakanları gibi hissedebilmesi. Aksi takdirde, bir süre sonra kadın dişil, erkekse eril özelliklerini kaybetmeye başlıyor. Eril ve dişil olmak, sıklıkla karıştırılsa da, erkek ve kadın olmakla aynı şey değil. Bu kavramlar, tıpkı Arapçadaki müzekker (erkek) ve müennes (dişi) kavramlarını belirleyen özelliklere benziyor. Bu mantıkta, bir insanın şefkat duygusu, manevi feyizleri dişillik özellikleriyken; idarecilik, liderlik gibi vasıfları ise erillikle açıklanır. Her insanda eril ve dişil özellikler bulunur, fakat taşıdığı cinsiyete göre bir tarafı daha baskın olur. Yine de, bu iki özellik arasındaki denge sağlandığında daha sağlıklı bir durum ortaya çıkar. Genellikle erillik ve dişillik kavramları, kadının dominant olması veya erkeğin kılıbıklaşması şeklinde algılansa da aslında mesele, karakterde ortaya çıkar. Psikiyatrist Gülcan Özer, “Memleketim kadını sakatlar, cinsiyetiyle sınar ve günün (devamı haftaya)

sonunda cinsiyetsizleştirir.” diyor bu noktada. Özer’e göre kadın kendini gerçekleştiremedikçe öfkesi artıyor. Kadın İsviçre çakısı gibi her yere yetişmek için “her şeyden biraz” olmaya başladığında, hiçbir şeyde tam anlamıyla huzur bulamıyor. Bu yetersizlik duygusu, annelikte zirveye ulaşıyor. Kadın sahip olduğu eğitim, kabiliyet ve birikimle toplumun ona verdiği “Sen yaparsın!” gazını yakıt yaparak, ralli arabası gibi hareket etmeye başlıyor anne olduğunda. Ancak Psikolog Tülay Kök’ün deyimiyle sahip olduğu şeyler onu sadece güçlü gösteriyor; güçlü yapmaya yetmiyor. Çünkü gerçek anlamdaki dişilik gücü sahip olduklarımızla azalan ya da sahip olmadıklarımızla çoğalan bir güç değil!

Kahraman Anne İş Başında

Kendini süper kahraman gibi hisseden veya çevresi tarafından böyle görülüp sürekli taleplerle karşılaşan anne, bir süre sonra kendisini suyun akışına bırakır ve kendinden vazgeçer. Tüm hayatını başkaları için yaşamaya başlar. Hayattaki diğer bütün sıfatlarını, hatta bazen kulluğu da dahil olmak üzere, anneliğinin gerisinde bırakır. Alternatif olarak, sudan çıkar; kendisini, suyu ve içinde bulunduğu durumu fark eder. İradesini kullanarak ve kendisiyle yüzleşme cesaretini göstererek, suyu arındırır, gerekirse hızını dengelemek için barajlar kurar ve yeniden içine girer. Bu sefer, keyifle annelik serüvenine devam eder. Ancak daha kötü bir durum da mümkündür: Kulaç atamayacak kadar tükenmiş hissedebilir ve kendisinden tamamen vazgeçer. Tükenmişlik sendromuyla, “Yazıklar olsun verdiğim emeklere!” diyerek ne annelikten zevk alır ne de hayattan. Annelerin bir kısmı ise suyu bile kontrol etmeye kalkar. Obsesif tavırlar sergileyip anneliğini “yapılması gerekenler listesi” ile özdeşleştirir. Doğan Cüceloğlu’nun ifadesiyle, iyi niyetle de olsa çocuğunun hayatının direksiyonuna oturur, onu babasından bile korur! Hayata kaygıyla yaklaşır, sorumluluklarını ihmal etmekten ve hem kendinin hem de çocuğunun hata yapmasından korktuğu için, farkında olmadan kontrolcülüğüyle çocuğunun ruhunu zehirler.

(devamı haftaya)